

Salli

Kirj. Sara Koskinen.
(Kuvaus ihmis-elämästä.)

— "Yksinäin, yksinäin, täytyi pois mun rientämään. Silmän täyttää kyynele karvas, Lolsloons' jäi mun maani armaan. Kauvas — kauvas synnyinmaani, synnyinmaani, synnyinmaani!"

Miten kahloisasti kaikui laulun sävelet! Kantelon kielekin olivat ikävää täynnä, ne kaikivat niin surullisina! Hento, vielä melkein lapsellinen oli ääni, joka kuului järven rannalta, missä Salli istui, omalla, hänelle tutulla paikallaan. Sinne hän aina pakeni, pakeni joka hetki minkä hän työssä lomasta vapaata sai. Päivät olivat väsyttävä. Ja illat, — ne olivat ylivoimaisia! Vilkasliikkeisen maaseutupaikan majatalossa, — missä myös oli seudun ainoa ravintola, — hän oli apuuttu — se tarkoitti — hän sai tehdä yleensä kaikkea, alistaan kaikkeen. Aamulla oli hän ensimmäinen alkamassa. Ja kun sitten asukkaat ja talossa vierailijat alkoivat joutua päivän, lisäksi se monta, monta lukemattomaa, yllätyksistä askelta hänen muutenkin alkeraan päiväänsä.

Hänen isästään ei oltu tiedetty koskaan mitään. Ja Sallin ollessa viisi vuotias, lähti hänen äitinsä erään kiertävän teatteriseurueen mukana Ruotsiin, josta he läpi Norjan matkustivat Amerikan Yhdysvaltoihin, siellä sisämaassa esittäen suomalaisia teatteri-uintuusia suomalaiselle väestölle. Näin Salli jäi vanhojen iso-vanhempiensa kanssa. Hän olikin heidän silmäteränsä. Silloin, tällöin, sai iso-äiti vastaan ottaa posti-osoituksen jollekin summalle ja lyhyen tervehdyksen hänen pois menneeltä tyttäreltään, mutta pian sekun loppu!

Vuosi kului vuoden perästä. — Valti pysyi kadonnut tytär, heidän Eleonoransa, heidän ainoa turvansa ja toivonsa vanhalle päiville. Voi, miten he surivat!... Syvä suru kalvoi kalvamiensa. Se pian uuvutti vanhukset hautaan. Iso-äiti uupui ensin. Pian sen jälkeen vanha iso-isä seurasi häntä, — ja Salli oli yksin — yksin! —

Salli oli yksitoistavuotias, kun hän aloitti työn majatalossa, minne joku hyvä naapuri oli hänet toimittanut. Elämä siellä oli hänelle uutta, hän kuuli ja näki asioita, joita hän ei vanhassa kodissaan, iso-äidin luona ollessaan, koskaan olisi osannut aavistaakaan. Hän sai käsiinsä kirjoja. Useimmat niistä olivat uutuuksia hänelle. Hän sai uusia tuttavuuksia. Nenee hänen luonteensa itsekkyys ollut syynä, että hän ei välttänyt kenestäkään. Kaiken parhaan viihtyi hän yksin....

Niin olivat vuodet vierineet. Salli oli jo kuudentoista. Vaikka majatalossa hänellä nyt jo riittäkin enempi aikaa itselleen, kuin ennemmin, tunsin hän aina itsensä vieraaksi ympäristölleen. Pois — pois! Se sykki hänen sydämessään, se kaikui hänen huuliltaan yksinäisinä hetkinä. Salli kalpasi, kalpasi kovin, jotain kaukaista, jotain, jota ei hän itsekään tiennyt. — Johonkin kauvas pois. — Mutta minne? —

Kerran oli matkustajien joukossa eräs kauppamatkustaja rouvineen, rouva ja herra Kaarna. Ja kun rouva Kaarna aina ystävällisesti puhutell Sallia, hymyili hänelle ohimennessään, teki Salli hänelle mielellään pieniä palveluksia. Eräänä päivänä Salli oli kastelemassa ruukkukasveja Kaarnan huoneustossa. Rouva Kaarna puhutteli häntä, kyseili hänen menneisyyttään, hänen kotiaan ja vanhempiensa. Avomielisesti ja luottavasti Salli kertoi hänelle lyhyen tarinansa, myös kertoi, miten palavas-ti hän halusi uuteen, suureen maailmaan. Tämä laitoi rouva Kaarnan ajattelemaan ja keskusteltuaan samana iltana miehensä kanssa, tuli päätökseksi se, että Salli lähtee rouva

Kaarnan seurana suurta länttä kohtaan!

Nyt haaveet muuttuivat todellisuuteen. Ajatukset syntyivät toimintaan. Ei koskaan päivät olleet vierineet niin pian kuin nyt! Vapaa-aikansa hän käytti oman vaatevarastonsa täydentämiseen ja siinä oli rouva Kaarna hänelle suurena apuna. — Ei ollut enää aikaa juosta niin usein kuin ennen järven rannalle kantelon kanssa, vain harvoin Salli sinne enää kirehti, ja jos hän siellä istui ja soitteli, ei se ollut enää samaa kaivoa kuin ennen — ei, se oli hiljasta hyvästäjättöhyminä häneä parhaimmilleen: metsän pulle, joka kalliolle, viekkaasti vilkuttaville sinijärven laineille, koko luonnon suurelle sylille. Tai oli se ikäänkuin iloista onnen tanssi-musiikkia, minkä kaikki niin vieraana hyppelöhti kalliolta kalliolle ja häpyi viimein laajaan avaruuteen.... Sinnehän se kuululikin. Mutta Sallia odotti tuntematon tulevaisuus.

Ajan ratas on jälleen kiertänyt ikuista rataansa. Se on painanut leimansa vierähtäviin vuosiin, jotka nekin ovat painuneet jäljyyteen, vain himmenevät muistot jäljellensä jättäen, nekin pian hukuvat unholan kammottavaan kitaan....

Salli ei ollut enää yksin. Koko suuri maailma oli hänen ympärillään. Hän näki ainoastaan sen todellisen taistelun, yläluokan ja kurjuuden omaan luokkaansa kuuluvien keskuudessa. Sama elämän leikki kuvastui hänelle ylhäisistä piireistä, missä se kaikki piloutui ylläisyyden ja sivistyneisyyden kultahoiteisen pinnan alle. Ensimmäisen vuoden ollessaan Amerikassa, oli hän ollut rouva Kaarnan mukana, mutta hänen matkustuttuaan jälleen kotimaahan, jäi Salli astumaan yksin elämän polkua. Uusi elämä oli hänelle mieltä kiinnittävää! Hän teki työtä talossa, missä hänellä oli kahdeksan työtoveria, Europan eri maista kokoontuneita. Ja Salli, hän oli aina kyökissä, pesten patoja ja pannuja, sysäten ja harjaten lattioita. Täten hänen oma elämänsä oli vapaampaa, joskin työ oli kovempaa. Ja se oli kovaa! Mutta hän koetti tottua siihen ja pian Salli huomasi, että se oli itse elämä, joka painosti, ei yksin ulkonaiset huolet. Kaikki oli vierasta, vieras kieli, vieraat tavat. Ei yhtään sydäntä, joka olisi ymmärtänyt, joka olisi osaa ottavasti kurkistanut nuoreen, pampallevaan sydämeen.... Nyt Salli kalpasi ystävää, nyt hän olisi itsensä uskonut jollekulle — jos hän vaan olisi löytänyt sellaisen. Ajatuksineen, sieluneen hän syventyi kirjoitukseensa, usein hänellä oli kynä ja paperi ja kaikki hänen ajatuksensa ikustuivat paperille. Mutta kyllin syvästi hän ei voinut kuvata tunteitaan sittekkään.... Sanojin selittämätön on elämän ristiriita.

Sama jokapäiväinen työ alkoi väsyttämään Sallia ja haluten vaihdosta, hän jätti hyvästi toverilleen suuressa talossa, ja levätyttyä jonkun aikaa, hän jälleen aloitti työnsä. Nyt oli Salli vanhan leskirouvan luona, jolle hän teki yleiset taloustyöt. Vanha rouva Wing oli hänelle "hyvä", Salli sai vapaasti olla talossa, kun ei vaan missään tapauksessa mennyt palvelijan ja rouvan välisen rajan ulkopuolelle. Niinpä rouva Wing lahjoitti milloin jonkun pienen esineen, milloin pääsylippon elävin-kuviin! Mutta, kuten tavallista, hyvä ei saada paljon tässä elämässä. Rouva Wing sairastui, hänet vietiin poikansa luo, jolla oli talo maaseudulla, lähistöllä. Selvä tie oli jälleen Sallin edessä. Ei hän tiennyt mikä oli kohtalokseen tulevat. — Kaikki voimansa ponnistaen sai hän taistella pysyäkseen tasapainossa mutkalla polulla. Vaarat yrittivät joka puolella. Vasta nyt kokemukset hänelle alkoivatkin. Varakkaat perheet olivat menneet jo maalle suuremmaksi osaksi, oli vaikea löytää vähä-

kään siedettävää työpaikkaa. Salli muutti usein, hän oli vilkon jossain talossa, toisissa vaan jonkun päivän. Aina oli vastuksia vastassa, mutta vaan kestään hän tiesi voittavansa ne.

Ollessaan kerran taasen eräässä suuremmissa talossa, otettiin samaan taloon uusi puhdistaja tyttö. Hän sanoi nimekseen Hildur, ja kansallisuudeltaan oli hän ruotsalainen. Salli myös työskenteli nyt sisällä, ei enää alhaalla kyökin komeroissa. Ensimmäisen kerran tavattuaan uuden työtoverinsa, Hildur jäi katsomaan Sallia, silmää räpäyttämättä hän katsoi, katsoi kuin aavetta. Salli hämmästy, ei hän tiennyt mitä ajatella ja hiljaisesti aiko astua Hildurin ohi, mutta tämä tarttui hänen käteensä ja epäselvästi sai huuliltaan sanat, kysyen kuka Salli oli? Ihmetellen seitti Salli olevansa hänen työtoverinsa samassa talossa. Äänellä Hildur piti hänen kädestään, hiljaa kuiskasi hänen korvaansa: "Tule yläkerrokseen minun huoneeseen." Salli seurasi häntä ja yhtä mittaa Hildur avasi laatikon, josta otti esille erään valokuvan, ojensi sen Sallille. — Ei hän kerinnyt mitään sanoa, kun Salli kalpeni ja heikosti huudahtaan kaatui lattialle pyörtäneenä. Toimintaan tottunut, vilkasliikkeinen Hildur, herättämättä sen suurempaa huulytyä, veti hiljaa oven kiinni, ja vaatesäiliöstään otti esille pullon, josta viiniä kaatoi pyörtäneen Sallin huulille. Hän ymmärsi, että se oli nopein keino mikä auttaa, ja ennenkuin hän laittoi pullon takaisiin, joi hän itsekin omasta lasistaan täyden annoksen.

Voimattomana Salli siinä lepäsi. Vähitellen veri alkoi jälleen palautua kalpeille poskille. Vaaleat hiukset olivat löysänä pään ympäri. Hän oli täysi kuva nuoruudesta ja puhtaudesta! Hildur katsoi häntä, katsoi kuvaa. Kun hän ensikerran Sallin näki, hän heti huomasi erehtymättömän yhdennäköisyyden. Vielä hän ei ollut saanut kysytyksi mitään, mutta hän tiesi, että tuon kuvan kautta oli aukeava yksi elämän sala-peräisiä onkaloita, joka mahdollisesti vaikuttaisi nuoren tytön kohtaloon, koska sen alkua jo niin järkyttävästi häneen koski.

— "Äiti" — kuului heikko ääni kuin huokaus vaan Sallin huulilta.... "Äiti" — hän aukaisi silmänsä, katseli ympärilleen, ymmärtämättä mitä oli tapahtunut. Nähtyään kuvan Hildurin kädessä, Hildurin istuessa hänen vieressään, Salli virkosi täydellisesti. — Ensimmäiset sanat olivat: "Se on minun äitini kuva!" Enempää ei Salli jaksanut. — Hildur tiesi, että epätoivisuus tässä oli kiduttavaa ja lohduttaen hän kertoi Sallille omasta elämästä, kertoi kuinka hän oli tavannut tuon naisen — joka oli Sallin äiti — alhaisessa seurapiirisäässä.

Kun unen äänet kuuluivat hänen kertomuksensa Sallin korviin. Ne viittivät sydäntä, ne repivät aatteet elämän puhtaudesta siellä sirpaleeksi. Ne levittivät sysimustan verhon hänen ihanteidensa yli.

Ei koskaan elämänsään hän ollut paljon ajatellut äititään ja viime vuosiina oli hän koettanut unhoittaa hänet kokonaan. Ja nyt tuli isku yhdellä kertaa — niin odottamatta. — Ei hän ikenyt — miksi hän olisikaan sen tehnyt. — Kohtalon kosketus oli liian kylmä, se jäädytti kyyneleetkin.

Kuin aave här hoippui omaan huoneeseensa, sinne syventyi muistoi-neen, ajatuksineen. Hän ei niistä selkoa saanut, ne olivat niin kirjavia — sekaisia....

Seuraavat päivät hän eli kuin unessa. Hän näki Hildurin, mutta ikäänkuin karttoi häntä. Nyt hän tiesi mihin joukkoon kuului tuo nainen — ilotyttö.... Ja hänen äitinsäkin oli langennut.... Oh!....

Hildur ymmärsi Sallia. Hän pysytteli näkyvillä niin vähän kuin suu-

kin, hän ei tahtonut turmella viaton-ta elämää, ja sen hän tiesi tahtomattaankin tekevänsä, jos hän vaan pakottaisi Sallin seurustelemaan hänen kanssaan. Siltä hän tahtoi tehdä parhaansa asian suhteen ja ensimmäisessä tilaisuudessa, kun hän tapasi tuon tuttavansa, Nora Raunden, eräässä kuuluisan kapakan tanssialongissa, kutsui hän Moran erilleen, kertoi hänelle tapauksen täydellisesti — jättäen onnettoman äidin siihen syviin, katkeriin ajatuksiin....

(Jatk.)

WARREN, OHIO

Tervehdys Toverittaren lukijoille täältä meidänkin kylästäme. Olan sitä täälläkin hereillä, vaikka ei täältä Toverittaren lukijoille ole annettu pitkään aikaan mitään tietoa. Miehiet ovat kylläkin lehdilleen antaneet uutisia y. m. s., vaan mikäs meitä naisia sitte niinkuin valvaa, ettemme me tee samoin?

Meillä on osasto, jossa on yli 200 jäsentä, siinä on suhteellinen määrä naisiakin, vaan en tiedä missä on vika, ettei kukaan kirjoittele Toverittareen, sillä onhan se kirjoitusten arvoinen yhtä hyvin kuin toisetkin lehdet.

Ottakaapas naiset ja pistäkää jokin osaltanne, vaikkapa vain pienikin pätkä Toverittareen.

Se on apuna saadaksemme kaupaksi Toverittarta hyvin useassa ta-pauksessa.

Uudet tilaajat sanovat hyvin usein, että "en viitsi tilata sitä kun siinä ei ole koskaan uutisia täältä."

No, kirjoitelkaamme siis useammin niin tulee tämäkin vika korjattua. Otan puolestani haasteen vastaan koettakaahan kiiruhtaa mukaan.

Eihän meistä tule milloinkaan sanomalehtiuutisten kirjoittajia, jos ei me opetella siihen, nyt on meillä tilaisuus kehittää itseämme. Velvollisuutemme on kirjoitella ja ottaa tilauksia Toverittarelle. Emme voi lehdeltämme vaatia enempää, kun emme sen hyväksi mitään uhraa.

Tehtaitten ja yleensä kaikkien työmaitten seisomisen tähden on täällä joutunut osa työttömistä jo sellaiseen asemaan, että harva se yö, ettei jotain ryöstöjä tapahdu. Sivupuollilla kaupunkia on pian samat menettelytavat käytännössä kuin oli Pennsylvaniassa teräslakon aikana v. 1919, että joka telefontyöläinen kohdalla "kädet ylös".

Tätä tekevät etupäässä neekerit, osaltaan muutkin, joiden pienet palkat eivät ole onnistuneet säästämään sen takia, etä on joka sentti mennyt leipään, silloinkin kun vielä oli työtä.

Halpapalkkaista työvoimaa, ehän niille usko kauppiatkaan luotton, joten heidän henkensä säilyttämiseksi täytyy pyssyn kanssa ottaa toiselta, ehkä samanlaisessa asemassa pian olevalta, sentit pois.

Toverillisesti, Bertha W.

— Kenelle ei vielä tule Toveritar, kiiruhtakoon tilaamaan sen heti!

+++++
+ NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
+
+ OSUUSKOTI +
+ JA PAIKANVALITYS-TOIMISTO +
+ 241 Lenox Ave. & 122 St. +
+
+ Telefoonit: 818 Morning side +
+++++

SÄKENIÄ

Tilatkaa nyt, ettei enään unohtu. Säkeniä on yleisesti arvokkuudeltaan tunnustettu tarkoitustaan vastaavaksi julkaisuksi. Ainoa lauttuan. Mielenkiintoisia tietoja Venäjältä. Hint \$2.00 vuosi.

RAIVA AJA,
Box 468, Fitchburg, Mass.